

**Vänsterpartiet
Gotland**

2017-03-30

Till/

Region Gotland

Yttrande över ”Strategi för ett långsiktigt hållbart serviceutbud på Gotland”

Vänsterpartiet vill understryka att planen ska syfta till att bidra till en bra utveckling på hela ön. Just detta uttrycks också i Region Gotlands verksamhetsidé som redovisas i remisshandlingens inledning:

”Region Gotland ska utifrån vårt ansvar som kommun, landsting och region leverera kostnadseffektiv välfärd och rättssäker service med hög tillgänglighet, valfrihet och god kvalitet till fast boende, besökare och näringsliv på Gotland. Region Gotland ska vara drivande i att skapa en trygg och hållbar utveckling över hela ön.”

Men vår uppfattning är att handlingen därefter inte beaktar sista meningen *”Region Gotland ska vara drivande i att skapa en trygg och hållbar utveckling över hela ön.”* Den skrivningen menar vi är ett sätt att markera en av Gotlands viktiga kvaliteter, väl fungerande orter och boende på hela ön. Det är kvaliteter som vi tror attraherar såväl boende som besökare och dessutom ger intressanta utvecklingsmöjligheter för olika verksamheter till exempel inom besöksnäring och livsmedelsverksamheter.

Syftet med Region Gotlands strategi för serviceutbud bör därför mycket tydligare vara att upprätthålla den struktur som vi bedömer vara viktig för Gotlands utveckling. Då handlar det sannolikt mindre om minuter och kilometer och mer om sociala sammanhang, nätverk och lokala mötesplatser. Det är också viktigt att säkra service i de mest perifera områdena, Storsudret, Östergarnslandet och Fårö/Fårösund. Där är avståndet till Visbys utbud som störst.

En viktig utgångspunkt för planeringen ska vara att ta hänsyn till hur ofta man utnyttjar olika typer av service. Till förskola tar man sej själv två gånger om dagen. Då får avståndet inte vara för stort.

I översiktsplanen pekas på ett antal serviceorter, och Vänsterpartiet anser att som grundläggande planeringsförutsättning bör den inriktningen ligga fast. Det kan bli ett sätt att möjliggöra ett väl fungerande boende på hela Gotland och som kan erbjuda många och olika kvaliteter som är viktiga när vi väljer var vi vill bo. Idén med serviceorter ska vara att ge service och en del andra tätortskvaliteter på hela ön. Bra offentlig service ska därför kombineras med bra mötesplatser och kultur som ger möjlighet till en mångfald av möten. En hel del av detta kan och bör drivas av andra än regionen men eftersom det är en viktig angelägenhet för Gotlands utveckling bör regionen ha med detta i sin planering.

Det är viktigt att vi kan utnyttja alla våra viktiga tillgångar och vår närhet till havet är en viktig tillgång. De serviceorter som har möjlighet ska därför ha välskötta badplatser och grönområden vid vatten.

En möjlighet som bör utvecklas är att öka det lokala inflytandet och samverkan mellan olika verksamheter på samma ort, som ett sätt att minska risken att en del verksamheter har en alltför ”stuprörsinriktad” planering.

I underlaget pekas på Gotlands **relativt** höga skolkostnader. Vänsterpartiet tycker att vi ska känna oss stolta över den prioritering som vi gjort på denna så oerhört viktiga verksamhet, även om vi inte är övertygade om att jämförelsen fullt ut är relevant. För oss är det inget mål att vi ska ha samma eller lägre kostnader än andra kommuner, tvärtom ser vi gärna att Gotland även fortsättningsvis kan prioritera skolan.

För ungefär ett år sedan presenterades den statliga utredning (SOU 2016:2) som haft till uppgift att presentera hur sjukvården kan förbättras för att den ska klara sitt uppdrag i framtiden. Ett av de absolut viktigaste förslagen är att primärvården/vårdcentralerna måste få en utökad och viktigare roll. Det var ett helt väntat förslag, med tanke på att den svenska sjukvården lägger en mindre andel på primärvården/vårdcentralerna än jämförbara länder.

Primärvården/vårdcentralerna måste därför tydligt bli en angelägenhet för hela sjukvården. Det är viktigt därför att sjukhusens resurser också måste kunna användas på vårdcentralerna men det är också viktigt eftersom de relativt små enheter som vårdcentraler är ganska sårbara, inte minst vid personalbrist. Lösningen på detta får inte bli allt färre vårdcentraler utan just ett gemensamt ansvar för hela sjukvården.

Vid utvecklingen av primärvården kan olika former av insatser användas och nya tekniska lösningar kommer också att leda till nya former, till exempel mer kontakter på distans. Trygghetspunkter är en bra verksamhet som säkert kan utvecklas ytterligare.

I takt med en ökad digitalisering av den privata servicen kommer såväl stora som små tätorters samlingspunkter och attraktiviteter att förändras. En hel del pekar på att det blir mer av småskalig och personlig service som kommer att bli viktigare. Till stor del kan det bli en möjlighet för många av Gotlands orter att behålla en relativt stark ställning som viktiga samlings- och besökspunkter. Regionen bör försöka hitta former att stödja och stimulera utvecklingen av nya serviceverksamheter på mindre tätorter.

Biblioteken är viktiga mötesplatser som kan och bör utvecklas vidare. Biblioteken har en självklar roll på kulturområdet men kan också bredda sin verksamhet till att bli servicepunkter, med uppdrag att erbjuda information om Regionens verksamhet, service och tillståndsgivning. På biblioteken ska det också vara möjligt att få hjälp med att få vidare kontakter med region Gotlands olika enheter. Möjligheten att nå olika enheter och tjänstemän inom regionen på distans kan också utvecklas på annat sätt.

Biblioteken kan också få en roll att sprida information till turister och sommargotlänningar.

Kulturen kan ha stor betydelse för den regionala utvecklingen och vi vill understryka att det gäller hela kultursektorn. Regionen bör därför överväga om ett särskilt stöd till kultur som stimulerar lokal utveckling och främjar serviceorterna ska införas.

Kollektivtrafiken har stor betydelse för möjligheten att bo och jobba på hela ön och det bör därför vara en ambition att hitta möjligheter till förbättringar. Det kan ske genom en förstärkning av stomlinjerna, det kan också finnas möjligheter med mer anropsstyrd trafik där reguljära linjer inte är möjliga. Dessutom bör vi försöka med en ökad samåkning som ett komplement.

Vi anser regionen ska titta på möjligheterna att stärka Visbys närområde, genom förbättrad kollektivtrafik. Det ger också unga bättre tillgång till utbudet där.

I utredningen nämns på några platser att ”nära service” kan ersättas av bättre kollektivtrafik, det stämmer, men fordrar en analys som ännu inte gjorts. Dagens kollektivtrafik är uppbyggd främst för

pendling till arbete och skola, och för att människor på dagtid ska kunna besöka Visby eller andra serviceorter. Skall fritids och kulturutbud i tex Visby göras mer tillgängligt fordras dels tätare trafik på kvällar och helger, dels att trafik inom Visby samordnas med landsbygdstrafiken. Att det tar 30 minuter från en ort till Visby med buss, betyder ofta inte att det tar 30 minuter med buss från samma ort till Arenahallen, biblioteket eller ishallen.

I planeringen av hur servicen ska fungera för att hela Gotland ska fungera bra så är bostadsbyggandet också viktigt. Även om frågan inte ingår i denna utredning bör en tydlig ambition att möjliggöra bostadsbyggande på hela Gotland och på alla serviceorter uttalas. Vatten och avlopp ska byggas ut så att byggande i tätorterna möjliggörs.

För Vänsterpartiet Gotland

Lars Bjurström, ordförande